

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung · Uprava in uredništvo: Puccinljeva 6 —
Tel. 51-22-51-26 — Erscheint wöchentlich · Izhaja vsak teden

Postbezugspreis jährlich · Naročnina letno Lit 24 — Einzelverkaufspreis
· Posamezna številka Cent. 80.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Führerjev glavni stan, 21. avg. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

V Normandiji so naše divizije severno od Argentaua po ogorčenih bojih prebile sovražnikov proti severovzhodu zabiti zaporni klin in vzpostavile zvezo z oklopnisko skupino, ki jim je prodirala nasproti. Razbili smo močne sovražnikove napade na našo obrambno črto v odseku rek Dives in Vie. V nekaterih odsekih so protinapadi še v teku.

Med Euro in Seino pritiska sovražnik proti severu. Tamkaj smo pri Pacy-Vernon razbili sovražnikove napadalne kilne.

Na področju vzhodno in severovzhodno od Chartresa se nadaljuje pritisk sovražnika proti srednji Seini, ne da bi mu uspelo napredovati dalje.

Na goratem ozemlju severno od Toulona napada sovražnik z močnimi silami proti zapadu in severozapadu. V teku so siloviti boji.

Mornariške obalne baterije so zažgale pred Toulonom neko sovražnikovo bojno ladjo in eno križarko. Nekaj rusilec in dva torpedna čolna so bili poškodovani.

Povračilni ogenj na London se je nadaljeval podnevi in ponoči.

V Italiji je sovražnik tudi včeraj ves dan napadal v jadranskem obalnem odseku. Začasno izgubljene višine okrog Gerasse smo s protinapadom zopet zavzeli.

Na vzhodu so razširile sovjetske čete svoje velenapade tudi v južni odsek. Z močno podporo bojnih letal so napadli južno od Tiraspolja in severnozapravno od Jasija. Ogorčeni boji so v obeh odsekih še v teku.

V karpatskem predgorju, južnozapravno od Mielca, na predmostjih ob Višli, zapadno od Baranova, zapadno od Lublina in južnovzhodno od Varke smo po hudih bojih odbili ali prestregli boljševeške napade.

Severnozapravno od Varšave smo v globini naših postojank prestregli sovjetske prebijalne poskuse v smeri proti Bugu. Južno od Vilkovškov in pri Šaliju se nadaljuje hudi obrambni boj.

V Latviji so vzpostavili nemški oklopniski oddelki, ki so prodrli preko Tuckuma, začasno prekinjeno zvezo z oddelki vojske, borečimi se v Kurlandiji.

Neki nemški mornariški oddelek je z uspehom podpiral te boje na kopnem.

Vsi sovjetski poskusi za razširjenje vdora zapadno od Modohna in zapadno od Pskovskega jezera, so se razbili ob žilavem odporu naših divizij. Uničili smo veliko število sovražnikovih oklopnikov.

Letalstvo je na težiščih uspešno posegalo v boje na kopnem ter zadajalo boljševikom velike človeške in stvarne izgube. V letalskih bojih in po protiletalskem topništvu je izgubil sovražnik na vzhodnem bojišču 41 letal.

Sovražni bombniški oddelki so napadli podnevi nekaj krajev v južni Nemčiji in na Madžarskem.

Ponoči je odvrnilo nekaj sovražnikovih letal bombe na področje Gornje Donave. Sile protiletalske obrambe so pri tem napadu sestrelile 15 sovražnih bombnikov.

Zgledno junaštvo

Nemško vojno poročilo je pretekli petek zabeležilo: »Posadka St. Malou (v Bretaniji) je podlegla sovražni premoči. Neprestano pod težkim ognjem se je, potem ko je bilo uničeno vse težko orožje, upirala le še z ročnim orožjem. Vojaki vseh delov vojske pod poveljstvom polkovnika Aulocka so tu v skoraj tritedenskih junaških bojih vzdržali naval najmočnejših sovražnih sil ter zadali nasprotniku visoke krvave izgube. Njihov boj bo prešel v zgodovino.«

Tako pravi kratko uradno poročilo. Junaško zadržanje posadke v trdnjavi v St. Malou je bilo nedvomno eno največjih ne samo v sedanji vojni, marveč v zgodovini vobče. Hrabri polkovnik Au-

Slovenski kmet in vojna

Tedni med obema gospojnicama so našemu kmetovalcu posebno pomembni. Polni so skrbi in dela, pa tudi zadoščenja in veselja, ako se letina lepo obnaša. Ze se nagiba leto v jesen in povsod se kažejo plodovi truda in znoja. Tudi z letošnjo letino smo lahko v splošnem prav zadovoljni. Spet je naš kmetovalec zastavil vse svoje moči, da preskrbi svoji družini in ostalemu prebivalstvu, ki nima lastne zemlje, vsakdanji kruh. Ob dobri organizaciji je slovenskemu ljudstvu tudi za letošnjo zimo potrebna prehrana zagotovljena. Zato bo ob Mali gospojnici, ki je vsakoletni zahvalni praznik slovenskega kmeta, vse naše kmetško ljudstvo s tem večjo pobožnostjo odmolilo zahvalo nebu, ki je spet enkrat naklonilo dobrotno leto. S kmetom vred pa lahko zapoje hvalnico tudi slovenski meščan.

Cepprav se vsi zavedamo, da je kmet naš rednik, je vendar sodba meščanov o slovenskem kmetu zlasti v vojni dobi večkrat zgrešena. Marsikateri meščan si napačno predstavlja idiličnost življenja na deželi. Vidi samo njegove lepe strani, prav rad pa pozablja na trud in skrb. Zlasti tisti naši meščani, ki imajo stika samo s kmetovalci v najbližji ljubljanski okolici, pogostokrat sodijo docela zgrešeno o kmetiskim razmerah. Res je, da grede kmetijski pridelki v vojnem času boje v denar kakor v mirni dobi in da se za lepe denarje proda marsikaj, kar je treba v mirnem času ponujati. Okoliški kmetje, posebno dovzetni za sodobni napredek, pa znajo tudi v vojnem času pošteno obrniti izkupičke v svoj prid. In tako vidimo povsod v ljubljanski okolici, da so kmetje lepo uredili in popravili svoje domove in tudi nabavili nove pripomočke in stroje, kolikor jih je pač bilo mogoče v vojnem času dobiti. S te plati je napredek našega kmetijstva prav zadovoljiv in ga je treba vrednotiti kot dobro znamenje, da je naš kmet zelo sprejemljiv za sodobni napredek.

Toda odstotek slovenskih kmetov, ki so si v sedanji vojni navidežno izboljšali stanje, je zelo majhen. Pogled slovenskega meščana ne sega daleč izven najbližjega okolja, ne sega v tiste predele, ki so jih zajele strahote sedanje vojne. Komunistični bes, ki je nanesel našemu narodu toliko gorja, je v prvi vrsti prizadel slovenski kmetški rod. Število smrtnih žrtev, ki jih moramo Slovenci v sedanji vojni obžalovati, je že daleč presežilo število naših mrtvih v prvi svetovni vojni. Prav posebno žalostno pa je, da so to v največjem delu žrtve bratomornega boja. In med temi žrtvami je največ kmetških sinov, mož in

očetov. Ponekod so bile iztrebljene cele rodbine. Tudi pri nas samevajo danes domačije v ruševinah. Toda ruševine se bodo dale obnoviti, a obnovljena domačija bo zaman čakala svojega dednega gospodarja. Marsikod ni več moškega potomca pri hiši.

V nedavni številki velikega nemškega tednika »Das Reich« je ugleden pisatelj napisal daljše razmišljanje o »osirotili domačije«, o kmetiji, ki je izgubila v sedanji vojni poslednjega potomca. Tuje sile morajo pomagati kmetiskim gospodarjem in zgledno marijlim gospodinjam. Vojna je izjemno stanje, ki zahteva ne samo gmotnih, marveč predvsem človeških žrtev za zmago. Vsak del naroda mora prispevati v ta namen, saj je vojna predhodnica nove, srečnejše dobe. Toda, da bo narodu zagotovljen srečen obstanek, je treba, da bo imela domača gruda svojega obdelovalca. Ze dolga desetletja se je opazal vsepovsod v Evropi beg z dežele v mesto in v tujino. Poslej bo treba storiti vse, da bo ostal kmetški rod priklenjen na svojo zemljo. Kmet misli trezno o vsem tem. Kmet ne mara čuvstvenih sanjačev, ki si v vojni ustvarjajo različne utvare o lepota kmetškega življenja, nočejo pa ničesar vedeti o njegovi trdoti. Zato si kmet ne želi sosedov, ki kupujejo kmetije zaradi namišljene idiličnosti ali celo zaradi spekulacije. Samo tisti živelj, ki je res z dušo in srcem, pa tudi s telesno zmogljivostjo navezan na rodno zemljo, lahko ustvari novo bodočnost kmetijstva.

V času, ko po naši lepi deželi še marsikod divja vilhra komunistične razbrzdanosti, se v očiščenih krajih že razvija obnovitveno delo. V programu naših vodilnih činiteljev je skrb za slovenskega kmeta in delavca na prvem mestu. Poseben urad snuje in izdeluje ter v okviru možnosti tudi že izvaja obnovitvene načrte. Nastajajo na ruševinah nove hiše in hišice in marsikateri gospodar, ki je moral smrtno ogrožen kot begunec iskati zavetja v Ljubljani, se je spet vrnil z družino vred na svojo ljubljeno domačijo, kjer se je takoj potrudil, da še letos prispeva svoj delež k prehrani našega ljudstva. S svojo požrtvovalnostjo za preskrbo, obenem pa z velikimi krvnimi žrtvami in z mučeništvom si je slovenski kmetovalec odkupil vse pravice, da se mu zagotovi čim lepši obstanek in čim boljši napredek. Vso hvalo in spoštovanje dolguje naš meščan slovenskemu kmetu. V bratski povezanosti mesta in dežele je ključ našega bodočega napredka, blagostanja in prave kulture.

lock je bil odlikovan s hrastovim listom k viteškemu križcu, prav tako so prejeli visoka odlikovanja ostali branilci, ki so skoraj tri tedne vztrajali v strašnem ognju in se borili do skrajnosti. Tako junaštvo je zadivilo ves svet. V važni dobi, ko se na vseh frontah vrstijo različne premikalne in obrambne borbe, je treba predvsem gledati tako dejanja, potem človek vé, da narod, ki zmore takšne borbe, iz kakršnih je bila sestavljena posadki v St. Malou, ne more »kapitulirati«.

O posledicah 20. julija,

ko se je pečelica zarotnikov dvignila zoper Führerja, vojsko in državo, je pretekli teden napisal minister dr. Goebbels daljši članek v tedniku »Das Reich«. Naglasil je, da so posledice 20. junija v splošnem vodstvu Nemčije mnogo večje, kakor so si to Nemci pred tedni lahko mislili. Sovražniki nikakor nimajo podlage, da bi zmagovali ter da bi imeli vojno že za končano in dokončano. Kmalu bodo prišli stotisoči v oboroževalne tovarne in vojašnice, nakor bodo lahko odšli na bojišče oni letniki, ki se sedaj vadijo. Velikanska količina sil, ki doslej ni bila izrabljena, bo sedaj izvrševala svoje naloge. Nemci so v preteklih

štirih tednih napravili nov korak bliže k zmagi. Tega sicer danes še ne spozna vsak, toda bodočnost bo pokazala, da to drži.

Leteče bombe »V 1«

povzročaja dan za dnem strahovite posledice v Londonu in v južni Angliji. Tega zdaj tudi uradno ne morejo tajiti angleška poročila. Prav mnogo pa vedo o silnih posledicah napadov »V 1« povedati ameriški poročevalci, ki so bili poslani v Anglijo. Na dan rušijo leteče bombe »V 1« v samem Londonu okrog 700 hiš. Dan za dnem odvažajo številni vlaki Londončane na deželo. Pri izpraznjevanju Londona nastajajo vedno večja zmešnjava. Stanje je tem hujše, ker so se začeli pojavljati že zaporedni valovi leteloh bomb. Ob takem stanju je pač razumljivo, da se Angležem zelo mudi in bi radi čimprej končali vojno. Toda še prej pridejo na vrsto nova nemška tajna orožja.

Kamor vderejo boljševiški roparji

tam se uvaja tudi boljševiški sistem. To se je zlasti pokazalo v tistem delu Poljske, katero so doslej zasedli boljševiki. Na sovjetskem zborova-

Napad na Sinjo obalo

Za novo invazijsko področje so si Angloameričani izbrali francosko riviero, ki je znana po vsem svetu. Riviera je najlepši del sredozemske obale. Res lep je božji svet od italijanske Pise z znamenitim poševnim stolpom do bližine Toulona, kjer je prejšnje čase bilo glavno oporišče francoske vojne mornarice. Italijanska vzhodna Riviera di Levante ima precej strmo nabrežje, dočim se zapadna Riviera di Ponente skoraj ne razlikuje po svojih prirodnih lepotah od franco-

Cannes

ske Azurne obale, ki seže od Mentona do St. Rafaela. Prav na tem delu riviere se od letošnje Velike maše dalje vrstijo silovite borbe z vdrlimi sovražniki.

Na Azurni obali, pravijo, je večna pomlad. Zasnježeni vrhunci francoskih Alp v ozadju varujejo te kraje pred vdori severnih vetrov, morje pa prinaša toplino. Ob vsej obali se vrstijo kakor biseri na gričih krasna mesta in številna zimobivališča in letovišča, med katerimi je težko odločiti, katero je lepše, ker je povsod na tisoče razkošnih vil vseh slogov, z velikimi modernimi hoteli. Bujno je rastlinstvo s cipresami in pinjami, z različnimi vrstami palm in velikih kaktjev, z ogromnimi vrtovi nageljev, s sadovnjaki pomaranč in citron, ki dozorevajo po Božiču, z vsemi mogočimi sredozemskimi cveticami v cvetju. Nad vsem tem se pozimi in poleti razpenja jasno vreme in toplo sonce, spredaj pa je sinje morje. Železniška proga in asfaltirana cesta držita ves čas ob obali od Genove tja do St. Rafaela in še dalje, približno okrog 6 ur daleč, in nudita potniku reden užitek. Splošna je sodba, da je to ena najlepših prog na svetu. Na levi strani teče proga tik ob morju in se odpirajo lepi razgledi, na desni strani pa ogleduješ zanimive podrobnosti posameznih krajev in včasih se odpre pogled tudi na snežne vrhove. Italijanski del proge je elektrificiran.

Mimo Monaca in Montekaria, kjer so še do pred dvema letoma brezposelni bogati pohajkovalci zapravljali denarje v igralnici, prispemo v Nico, v središče Francoske riviere. Nica je

približno tako velika kakor Zagreb in je četrto francosko mesto. V mirnih časih je bil tu velikanski promet. Odtod vodijo zveze na vse strani Azurne obale. Na vsej francoski rivieri so bili v mirnih časih Angleži in Američani najštevilnejši gostje. Mnogi hoteli so imeli angleška imena. Semkaj so prihajali zlasti pozimi, da so si grelji premrle ude na toplem sredozemskem soncu. Udajali so se vsemu razkošju in pustolovskim zabavam. Razumljivo torej, da se jim je že dolgo skominalo po rivieri, ki so jo od nekdaj imeli bolj za svojo kakor za francosko. Zlasti Cannes je bil pravcati raj angleško-ameriških in židovskih plutokratov, ki so tu zapravljali neštete tisočake, pridobljene z žulji milijonov delovnih ljudi v Angliji, po Evropi in po kolonijah. Ves Cannes so Angleži zaposlili s svojimi hoteli, igrišči in vilami, luko pa so napolnili z jahtami. Odtod so obiskovali igralnico v Montekariu, kjer so na ruleti igrali za velikanske zneske. Sedanja vojna pa je tudi temu zlu, ki je bilo pohujšanje vsemu poštenemu ljudstvu na svetu, napravilo konec. Razvпита Kazina v Montekariu je bila pred dvema letoma porušena, obilno železje pa je bilo porabljeno v koristnejše namene.

Znamenita je velika gorska avtomobilska cesta nad vzhodnim delom Azurne obale, odkoder se odpira res lep razgled. Imenuje se La Grande Corniche. Cesta vodi najprej visoko nad Nico, katero si ogledaš v vsej njeni lepoti, nato pa večinoma tako, da potnik vidi vse obalne na-

Marsejska luka

selbine z visokega, torej ravno nasprotno kakor z železniške proge. Najlepša razgledna točka na svetu se imenuje Belvédère d'Éza. Globoko spodaj je rajski polotok St. Jean. Ob obali je Chateaux de Madrid. Na desni so Toulonske planine, drugi klanec na levo je že Italija in po dežju se vidijo odtod celo planine Korzike. Hitro teče pot naprej in že se odpre zaliv kneževine Monako. Še nekaj razgledov, potem je konec potovanja v Mentonu.

Zatemnitev od 21. do 5.

Od 20. avgusta dalje mora biti izvedena zatemnitev od 21. do 5. ure. Prestopki se bodo najstrožje kaznovali.

V zadnjih dveh letih je bila francoska riviera seveda prazna letoviščarjev, zgrajene so bile številne utrube, ki so predstavljale za napadajočega sovražnika trd oreh Res se je sovražnik dolgo obotavljal, nazadnje pa je le vzgriznil v ta oreh. Kakor že na normandjski obali, je moral tudi tu vsako ped pridobljene zemlje plačati s težkimi žrtvami. Pokrajina cvetja, sonca in nekdanjega razkošja je tako bila v sedanji vojni močno okrvavljena. Ali se je vse to zgodilo pač le zato, da bi anglo-ameriški bogataši in mednarodni pustolovci lahko obnovili svoje nekoristno životarenje v blišču in blagostanju, na račun milijonov in milijonov delovnih ljudi?

Da bo več olja!

3000 kg semena oljne repice za jesensko setev dobi v kratkem Ljubljanska pokrajina. Seme, ki je zajamčeno kaljivo in dobrega izvora, bo pravočasno razdeljeno občinam, da ga bodo kmetovalci dovolj zgodaj, to je vsaj do 15. septembra, spravili v zemljo. Priporočamo kmetovalcem, da se v čim večji meri poslužijo priložnosti in si nabavijo seme, da bodo pridelali drugo leto čim več jedilnega olja, ki je tako važno za našo prehrano.

Repica je naš strniščni repi popolnoma sorodna rastlina, ki prav tako cvete in ima prav tako kosmate zelene spodnje liste. Repici podobna in sorodna je ogrščica, ki pa ima spodnje liste gladke in modro zelene. Je nekoliko večje rasti od repice in ima malo debelejšo seme. V ugodnih razmerah da nekoliko večje pridelke, zahteva pa tudi boljše zemljo in več gnoja. Ker dobimo seme repice, o ogrščici tu ne bomo govorili, čeprav je za ugodno podnebje in dobra tla važnejša, ker je bolj donosna in ima njeno zrnje nekoliko več olja. Zato pa da repica bolj zanesljivo pridelke, manj trpi v ostri ali vlažni zimi, ji škodljivci manj prizadenejo ter se zadovolji tudi s slabšo zemljo in manjšo količino gnoja. Repici najbolj ugaja srednjetežka ali tudi težka zemlja, če ni mokra in ji ne manjka apna. Sejemo jo lahko tudi na nekoliko bolj peščeni ali prodnati zemlji, če ta ni preplitva, kakor tudi na barski zemlji, če je pravilno osušena.

Ker zahteva repica dobro pripravljeno godno zemljo, jo sejemo za sadeži, ki jih zgodaj pobremo z njiv, da lahko zemljo do setve temeljito pripravimo. Ogrščica najbolj obrodi po ozimni graščici, črni detelji, lucerni ali inkarnatki. Ker moramo repico sejati dosti zgodaj, je treba zadnjo, sicer slabo košnjo detelje ali lucerne žrtvovati. Po dobro oskrbovani repici je zemlja rahla in čista in zato po njej žita, posebno ozimna pšenica, prav dobro uspevajo. Za repico je treba zemljo tako obdelati, da je kolikor mogoče godna in sipka kakor vrtna zemlja. Ako se to ne posreči, ne moremo pričakovati dobrega pridelka. Po detelji ali lucerni orjemo, če le mogoče, dvakrat.

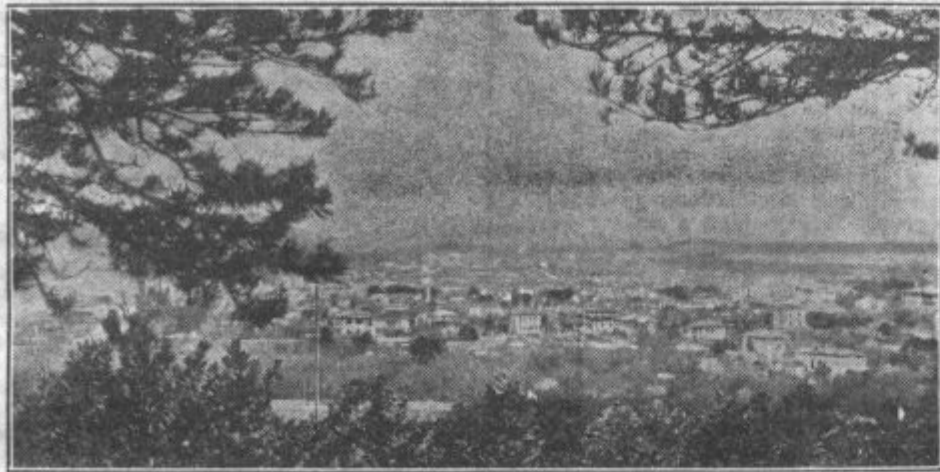
Repica ima globoke, a slabo razrasle korenine in zahteva velike množine lahko topljivih hranilnih snovi. Če je ne sejemo po kaki močno gnojni rastlini, ji moramo pognojiti s hlevskim gnojem. Razen tega dodajemo po možnosti okrog 150 kg kalijeve soli in 300 do 500 kg kostne moke na hektar. Vse to potrosimo pred setvijo. Ozimno repico (imamo tudi jaro, ki pa da slabše pridelke) sejemo zadnje dni avgusta in v prvi polovici septembra. Najpozneje do 15. septembra mora biti posejana, da se do zime nekoliko okrepi ter bolje prenese mraz in snežno odejo. Najbolje je, če jo sejemo v vrste, ker jo moramo okopavati. V dobri zemlji napravimo približno 40 cm, v bolj lahki suhi zemlji pa le po 30 cm široke vrste. Setev na široko je slabša in da manjše pridelke. Ako jo sejemo v vrste, porabimo na hektar največ 10 kg, ako jo sejemo na široko, pa po 12 kg semena. Seme mora priti le plitvo v zemljo; v dobro pripravljeno, primerne vlažni zemlji približno poldrugi centimeter, v bolj suhi zemlji pa kake 3 cm globoko.

Kmetovalec ima od repice upoštevanja vredne koristi. Predvsem dobi od nje odlično jedilno olje. Po uredbi o obvezni setvi oljnih rastlin mora sicer oddati vse seme, ki ga pridelal na obvezni površini. Prevodu za pridelavo olja, vendar dobi poleg uradno določene cene za seme približno eno petino pridelanega olja po maksimalni cenf nazaj. Razen tega mu pripada polovica vseh iz semena pridelanih oljnih tropin, ki so zlasti za molzno živino odlično tečno krmilo, saj imajo več ko dvakrat toliko beljakovin in maščob kakor pšenični otrobi. Tako pridelal kmetovalec doma najboljšo maščobo za prehrano svoje družine in izvrstno tečno krmilo za živino.

Nica, glavni trg

Med kraškimi kamenarji

Pogled na Nabrežino, sloveči kraj kamenarjev

Tudi Nabrežina me je očarala. Nabrežina govori po svojih kamnolomih in po svojem kamnarstvu. Tukaj je središče marmornega pasa, ki se vleče od starodavnega Devina preko Nabrežine do Komna in Repentabra.

V nabrežinskih kamnolomih so lomili marmor že rimski sužnji v rimskih časih. Pri tem so se poluzevali posebnega delovnega načina. V skalne razpoke so vlivali pozimi vodo, ki je zamrznila in razganjala plasti žlahtnega kamna. Celo čoki so zgrmevali navzdol po posebni »riži« v bližnji Sosljan, kjer so jih natovorili na že pripravljene ladje in jih prepeljali na določeno mesto.

Južna železnica je zelo pospešila razvoj nabrežinskega kamnarstva in poslovnih stikov, ki jih je navezala na vse strani nabrežinske kamene industrije. Največji obseg je imel obrat v tako imenovanem rimskem kamnolomu, kjer je bilo v normalnih časih zaposlenih okoli 1200 delavcev. Razen tega pa je obratovalo v Nabrežini 14 drugih kamnarskih podjetij. Vseh jam, kjer se lomi kamenje, je bilo ob najmočnejšem razmahu okoli 45. Te jave dosegajo globino okoli 70 m. V njih so bili zaposleni »javarji«, ki obdelujejo kamen s posebnimi vrtilnimi stroji. V letih dobre konjunktore je znašala letna proizvodnja mojstrsko obdelanega in za izvoz pripravljenega nabrežinskega kamna 7000 kub. metrov. Posebna odlika nabrežinskega kamna je, da se zelo prijetno svetlika. Zaradi tega ga označujejo in smatrajo za marmor, kar pa po mnenju strokovnjakov dejansko ni. V sedanjih prilikah so proizvajalni pogoji v nujni zvezi z vojno, vendar je nedvomno, da se bo nabrežinsko ka-

mnarstvo v rednih časih zopet razmahnilo do svoje nekdanje veljave.

Z nabrežinskim kamnom so bili uresničeni številni pomembni stavbni načrti. Omeniti je predvsem solkanski most z enim samim lokom preko Soče, nadalje goriško stolnico sv. Hilarija, miramarski grad in milanski kolodvor.

Med utemeljitelji nabrežinske kamene industrije je bil pokojni industrijec ter podjetnik Anton Radovič. Mnogo je storil za sloves Nabrežine. Bi lje še mlad, ko ga je zamikala kamena industrija. Pokazal je v tej stroki nenavadno podjetnost. S svojo sposobnostjo je pomagal ustvarjati temelje kamnoseškemu veleobratu, ki je pošiljal svoje izdelke po vseh evropskih državah, pa tudi v Egipt in Ameriko.

Pogled na Dutovlje, priljubljeno letovišče Tržčanov

Lepo in veselo bi bilo življenje, ako bi vsak človek polovico tega storil, kar zahteva od drugih.

Druge osrečiti je laže, kakor samega sebe.

Drugo središče kraškega kamnarstva je Repentabor. Vzdiguje se na Repentaborskem hrbtu, ki je ločnica med tržaškim in komenškim Krasom. Z vrha imaš diven razgled na vse strani. Kraški svet je tod okoli navidezno zelo pust. Toda prepoln je kamnolomov in marmornega bogastva. Po bližnji okolici opaziš številne že opuščene kamnolome. V dobrih časih je bilo zaposlenih v repentaborskih javah nad 200 delavcev, ki so lomili, dobili, klesali in žagali repenski sivkasti marmor, ki so ga izvažali celo v Severno Ameriko. Repentabor pa je znan tudi po svoji obilni repi in tudi po tem, ker je tukaj najstarejša ljudska utrdba na Krasu in znamenita božja pot, ki ima svoje »opasilo« (tako pravijo Kraševci žeganju) na Veliki Smaren. V mirnih časih so prihitali semkaj romarji na ta praznik z vseh kraških smeri.

Nepozaben razgled imaš odtod preko severne italijanske ravnine tja do Triglava in Snežnika, preko sinje morske gladine do znamenite barbarske božje poti in celo do beneških lagun.

Tudi v okolici Komna se je razvila kamena industrija. Tukaj je precej kamnolomov, kjer so lomili zelo cenjeni kraški marmor v vseh najrazličnejših odtenkih od školjkastosivega pa do popolnoma črnega. Nekateri strokovnjaki zatrjujejo celo, da nadkrijuje kamen iz komenske okolice po svoji trdoti tudi nabrežinskega. Toda žal so se nekateri skladi kmalu končali. Svoji čas so ponujali po 5000 do 6000 lir za kubični meter tega dragocenega kamna.

Zaradi izrednega bogastva, ki ga hrani Kras pri Nabrežini, Repentabru, Komnu in drugod, se že od nekdaj obračajo sem oči vseh evropskih arhitektov in graditeljev. V bodočnosti pa je kraški kameni industriji nedvomno zagotovljen še lepši razvoj. — Popotnik.

V javni kuhinji

Gost javnih kuhinj je dobil tuje, imenitno ime: abonent. Ze zaradi tega imena ali samo zaradi njega so javne kuhinje ugledne ustanove; ko zaslišiš samo ime »abonent«, ti vstaja pred očmi znanstveni laboratorij — kuhinja v javni kuhinji, kuhinja, ki pa ni tako javna kakor je javno tisto, kar prihaja iz nje. Javna kuhinja je namreč samo javna jedilnica. Seveda je pa javnost le »abonent«; če se hočeš uvrstiti v javnost javne kuhinje, se moraš »abonirati«. Ali si že kdaj potkusil? Ali veš, kaj je abonent javne kuhinje?

Abonent na zunaj

Abonent javnih kuhinj niso izum današnjih časov. Javne kuhinje so kuhale tudi v najboljših časih. Bile so ugledne, vendar posebnega slovesa niso uživale. Poznali smo razne javne kuhinje, preproste, ki so se ponašale zgolj z naslovom »izkuha«; to je bil najnižji razred. Drugi razred so bile ljudske kuhinje; vanje so zahajali predvsem delavci. Vse druge javne kuhinje pod raznimi imeni so veljale za »boljše« ter so zaradi tega spadale med »menze«. Kakšna je razlika med javno kuhinjo in menzo, je prav tako težko ugotoviti kakor razliko med gostom in abonentom. Toda najprej si oglejmo samega abonenta. Javnih kuhinj bi namreč ne bilo brez abonentov. Priznati je treba sicer, da bi tudi abonentov ne bilo brez javnih kuhinj, odnosno imeli bi kakšno drugo ime. Abonent si pa tako rekoč neuničljivi. Vsi tisti ljudje asketske zunanosti, odnosno vsaj številni ljudje tako poduhovljeni na zunaj so bili v vseh časih abonent, tako da si jim že na obrazu ali na kosteh bral, kam spadajo. S tem ni rečeno, da jim hrana tako slabo tekne ali da so morda nezdravi; prej bi smeli celo trditi, da imajo preveč dober tek ter da v njih prekipujejo življenjske sile, ki pa seveda ne dopuščajo, da bi se abo-

nentu nabirala mast za vratom ali na trebuhu.

Mnogi abonent si zakrknjeni samci, ki ne poznajo toplote družinskega ognjišča in so morda asketi že po svojem značaju. Kaže pa tudi, da so nekateri nasprotniki tistega grobega materializma, ki je prihajal do izraza pri preobloženih gostilniških mlazah in v prenapoljenih železnicah ljubiteljev »jedače in pijače«, kakor so imenovali gostje predmete svojega užitka. Zdelo se je, da je abonent že po svoji naravi sovražnik vseh epikurejcev ter zemeljskih užitkov, da je rojen za vegetarijanca in abstinenta, skratka, da je utelešena zmernost. Abonent je bil na zunaj vedno tragično resen, zlasti še v javni kuhinji, kakor da je obiskovanje javne jedilnice največja tragedija. Ne vem, ali je v tej državi abonentov izraz abonentskega ponosa, samozavesti, ali je pa abonent tako mračen, ker obiskuje mračne jedilnice.

Abonent na znotraj

Abonent si torej malo skrivnostni na zunaj. Dolgo sem obiskoval javne kuhinje, a skoraj ne spominjam se, da bi se kdaj kakšen abonent smejal. Niti govoril ni mnogo, kar velja tudi za abonentke — res skoraj neverjetno! Razumljivo je torej, da je abonent še tem skrivnostnejši na znotraj. Govorim namreč o njegovi duševnosti. Kaj naj rečem, da je abonent melanholičnega značaja, da je mizantrop, da je pesimist ali da je poduhovljen idealist? Oprostite, nisem grafolog, da bi bil dovolj psihologa za proučevanje abonentskega značaja! Lahko sam povem nekaj o abonentovi notranjosti, kolikor pač vem o svojem abonentskem značaju. Žal, najbrž ne spadam med rojene abonente; moj abonentski značaj je precej skažen. Res sem na zunaj precej podoben abonentu — suh sem kakor trlica, zelen kakor plesniv kot in tragično resno se držim kakor šekspirjev traged.

Toda nekaj vendar na meni ni v redu. Včasih nanese, da se začnem krohotati celo v javni ku-

hinji, kar je pač višek nesposodnosti. V javni kuhinji — namreč v jedilnici — vlada mrtvaška tišina. Abonent opravičajo nekakšen skrivnost, na vso moč žalosten obred, in zdi se, da ne upajo niti zaropotati z žlicami. Sredi takšnega slovesnega trenutka pa nagovorim sotrpina ter si začnem ogledovati njegovo notranjost, ko tako žalostno odpira usta. Pri tem se od prilike do prilike široko zarežim, da postane pozorna vsa jedilnica ter da je v celoti pokvarjen žalostni obred. Torej, kar se tiče moje abonentske notranjosti, ni vredna besede. Del moje notranjosti je namreč tisto, kar pojem v javni kuhinji.

Tisto, kar pojem...

Ali je sploh vredno začeti? Tako se tudi včasih vprašujem, ko se ozrem na krožnik. To, kar dobi pravico javnosti na krožniku v javni kuhinji, je zelo skromna zadevica. Vsaj tako se zdi meni, ki nisem nadarjen za abonenta in ki ne gledam rad na kosilo kot tragičen opravček. Rad pretiravam in rad bi tudi videl kaj vsaj malo pretiranega na krožniku pri kosilu v javni kuhinji. Toda to pretiravanje na krožniku je usmerjeno v povsem drugo smer, namreč proti absolutni ničli, a ne proti nezmernosti. Sicer sem kratkoviden ter zaradi tega vidim vse manjše ter megleno, a kljub svoji dolgoletni abonentski karieri, se še nisem navadil zahajati v javno jedilnico oborožen s povečalnim steklom. Tisto torej, kar pojem, je treba precej močno povečati, če naj o tistem sploh govorim.

Zdravnik mi je predpisal strogo dieto. Ne moram zaradi tega, ker sem zahajal v javno kuhinjo, temveč zato, ker sem užival blagodat domačega ognjišča.

Zdravnik mi je torej predpisal strogo dieto, kar pomeni v preprostem jeziku, da moraš postati popoln vegetarijanec ali da ne smeš sploh jesti. Po naključju sem tedaj postal abonent, ker se je

LOV ZA ZLATOM

4

Kako tragično je umreti v času, ko je prišel do bogastva, za katerega vsi tukaj tvegajo življenje! Prežalostno je dati si od ustnic odmakniti čašo v trenutku, ko bi po dolgem koprnenju nazadnje mogel z dolgimi žejnimi požirki okušati sladko ščemečo opojnost življenja.

»Tako po doktorja! Pa hitro!« je silil Evans.

»Ga ni doma,« so mu odgovorili. »Šel je nekam daleč k nekemu z zlomljeno nogo.«

»Tu ne pomaga noben zdravnik,« je rekel Murphy tiho Evansu. Umirajoči pa je moral to slišati, kajti odprl je oči; a pogled je že bil na pol ubit.

»Peggy... moja hčerka...«

Obrnil se je k deklici v množici, kajti vedel je, da kljub življenju tukaj ženska v njej ni zamrla. Saj je bila še ravno prej odkrila dobro jedro svoje narave. A preden je mogel zablebetati še kako besedo, se mu je razgrnila po obrazu otrplost smrti.

»Dotrpel je,« je tiho vzdihnil Evans.

Je li Pat Malony, ko je pred pol ure rekel deklici, da ostane tukaj, vedel, da ostane za večno tu, v tej hladni severni zemlji?

»Kaj je imel hčerko?« se je obrnil Evans k Peggy.

»Danes jo je prvič omenil!«

»Veš za njen naslov? Obvestiti jo moramo in ji povedati, da jo tukaj čaka bogata dediščina.«

»Ničesar ne vem o njej,« je odgovorila Peggy in se tiho razjokala.

»Pri kovaču je stanoval,« se je vmešal odvetnik. »Preiskati bomo morali njegove reči. Morda najdemo kaj pisanega, da se poučimo o njegovih razmerah.«

»Poglejmo prej, kaj ima pri sebi. Morda ima kako listnico,« je priporočil oni z igro, ki je tudi pristopil, in že s prsti ril mrtvemu po žepu tako spretno, da se mu je videla sumljiva vaja v tem.

In res je privlekel iz nekega žepa pismo z naslovom:

Mr. Patrik Malony. General Delivery. Dawson City. Kanada.

Vse je bilo napisano z umerjeno šolsko pisavo.

»Zdi se tako, da je od kake deklice,« je odločil Evans. »Morda izvemo kaj iz njega.«

Odvetnik je prijel za pismo, vzela iz zavitka papir kakor je v navadi za privatna pisma, in ko ga je razgrnil in kako minuto kritično gledal, je čital:

22, Pacific Avenue
San Francisco, Cal
15. Juli 1897.

»Dragi moj oče!

Samo nekaj vrstic Ti hočem danes napisati, da bi ti s svojo prisrčno zahvalo povedala, da sem denar, ki si ga bil maja poslal, res prejela. Tudi sama že zaslužim nekaj, ker mi profesor Dick dopušča, da včasih nastopam pri koncertih. Hudo zadovoljen je z menoj in pravi, da bom nekoč slavna violinistka. Pa se tudi strašno trudim in pridno vadim.

Za Te pa me strašno skrbi. Zadnjič se mi je mučno sanjalo, kakor da se Ti je kaj pripetilo v grdi mrzli deželi tam gori. Tako mi piši, če si zdrav in če ne trpiš pomanjkanja zavoljo mene. Če z zadnjim letošnjim parnikom iz Alaske ne dobim od Tebe dobrih poročil, potem mislim, da ne vzdržim več tukaj in pridem sama, da pogledam za Teboj, dasi sedaj še ne vem, kje bi dobila denar. Piši mi torej kmalu kaj in zdrav ostani. Tega Ti od srca želi

Tvoja Tebe ljubeča hčerka

Elleen.

P. S. Tudi Kenlo, ki si mi ga bil lani še čisto malo ščene poslal s tistim možem iz Alaske, da bi imela zaščitnika, Te pozdravlja. Je že prav velik in močen, kakor pravcat Eskimo, in se čuti res zaščitnika. Zadnjič je mrcino iz naše ulice, ki se je zaganjala vame, tako zdelal, da se mu sedaj takoj skrije, če ga vidi kje tudi le od daleč. Ako pridem v Alasko, bo vlekel moje sanke.

P. S. Tudi Mrs. Walsh, moja gospodinja, Te pozdravlja.«

Po čitanju pisma je za kratko zavladovala tišina. Vsi so začutili, da nosi ta trenutek usodo za mlado človeško življenje.

»Murphy, vi morate pisati dekletu!« je rekel Evans. »Vi to najbolje razumete.«

Kakor da ga neko oko magnetično priteza, je vzdignil odvetnik oči. Videl je, kako oni igrač upira v njega pomenljiv pogled. S hitrim

pogledom s svoje strani, ki je izražal tiho soglasje, je oplazil onega, in takoj potem obrnil oči drugam.

»Dobro!« je rekel in vtaknil pismo v svoj žep. »To oskrbim vse.«

Nihče pa ni videl pogledov, ki sta jih bila tajno in v naglici izmenjala igrač in odvetnik. Nihče, samo... Peggy je zapazila to.

III.

NA NOGE! V ALASKO!

S prvega jambora parnika »Star of the North« je plapolal modri Peter, zastava, ki kaže, da namerava ladja oditi. Zgodaj v jutru že so bili spravili ladjo iz dokov v mogočni zaliv San Franciscu, kjer jo je sedaj držalo sidro. Nos ladje je silil proti »Zlatim vratom«, tako se imenuje vhod v zaliv, ki ga ožita dva hriba.

»Severna zvezda«, kakor bi se reklo parniku po naše, je bila tako imenovani »tramp« ali potepuh, ki ne vozi po stalni progi, temveč gre vsakikrat tja, kamor je pač treba. To so pa po navadi pristanišča, ki jih ne oskrbujejo ladje rednih prog. »Severna zvezda« je bila, kakor kaže že nje ime in okorno, a izredno močno truplo, namenjena predvsem za severne kraje gori do Beringovega preliva, kjer je za borbo z grmadami ledu treba močnih reber in strojev.

Dočim so bile severne luke drugače pozimi brez zveze s svetom, se je proti navadi naključilo, da se se »Severna zvezda« sedaj — bilo je leta 1898 — že nekega jutra v marcu pripravljala na svojo prvo pot. To je tudi bilo vzrok, da se je trlo po krovu na stotine potnikov, in da so še vedno prihajali čolni z novimi, ko je sicer hodilo na pot le malo ljudi.

Od začetka zime so bili časniki polni poročil o neznanskih odkritjih zlata v Alaski in ob Klondiku. V začetku se ljudje niso mnogo brigali za te novice, saj niso prvič čitali takih reči, ki so se potem izkazale za golo senzacijo, brez katere ameriško časopisje pač ne more izhajati.

Ko pa zadeva čez teden ali dva le še ni potihnila, temveč so prišla za prvimi neverjetnimi poročili druga še bolj neverjetna, je vse prislunnilo. Nazadnje ni mogel nihče več dvomiti, da so vendar našli zlato, ki so ga stari prospektorji slutili in cela leta iskali ob groznem pomanjkanju, da so jih razni modrijani krvavo zasmehovali.

Zilematice menda še niso odkrili, a če je tudi samo polovica tega, kar pišejo časniki, res, potem izpirajo tam gori vsak dan toliko zlata kakor ga niso v Avstraliji in Kaliforniji v dobi največjih odkritij.

Kdor je dvomil in danes polovico govoric odklanjal, je moral jutri dvojno verjeti, saj je sedaj začelo zaostajati za resničnostjo celo bolešno pretiravanje ameriških častnikarjev. Ako je izpiral danes izplal ponvo zemlje in peska in mu je ostalo na njej za dolar zlata, ter je potem po prospetkorju, ki je bil edina veza s svetom, spravil med ljudi novico, da ga dobiva za tri dolarje po ponvi, je bilo pridelka, preden je dobil čitatelj častnik v roke, že za pet dolarjev. A že dan nato ali morda samo čez nekaj ur, ko je srečni lastnik deleža raztalil zemljo z mogočno grmado in se prikopal nekoliko globlje, je vrgla ponva menda res deset dolarjev. Ko pa je trdil, da dobiva po dvajset dolarjev, ker je menda nameraval pozneje delež prodati, je resničnost to besedo po kratkem kopanju globlje že pobila, ker je mož res izplal petdeset ali sto dolarjev. In ob vsem tem glavne žile še nikjer ni bilo, in nihče tudi vedel ni, kako daleč proč od nje so minole katastrofe v zemlji zanesle najdeno zlato.

To žilo pa utegne kdo že jutri najti. A kdo?

Ni li strašno, da sedi človek tukaj in se kot delavec, obrtnik, trgovec, zdravnik ali častnik trudi vsak dan za svoje uboge dolarje, tam pa leži zlato, sicer ne na cesti, pač pa v zemlji, kjer ga pobirajo vsak dan stotine ali morda celo tisoči pohlepnih rok?

Ko bi se le že dalo priti tja!

Seveda, pot iz Juneaua preko gorskih prelazov je bila pozimi strašna. Tako so pisali vsi časniki in svarili pred neumnostjo, da bi kdo že sedaj hodil tja. A kdo bi čakal do poletja? Koliko tisočakov bi se že dalo dotlej napraviti in novih deležev zagotoviti!

Ne, do poletja čakati, to ne gre. Toliko poguma in podjetnosti, kakor oni, ki so z raznimi parniki že odšli tja, ima menda vendar marsikdo.

Temu primerno je bila slika, ko je tisto jutro v marcu »Severna zvezda« zaplula na morje, prav posebna. Že potniki so bili izredni, a kaj šele njihova prtljaga, ki je deloma še ležala na krovu, ker je še niso spravili v shrambe. Razred potnikov v elegantni obleki, ki se vidijo sicer na palubi, je skoraj popolnoma izostal; res je tudi, da na »Severni zvezdi« ni bilo gornjih palub, ker je bil parnik urejen za promet s tovari, ter je bilo to pot poskrbljeno za prenočišče potnikov s tem, da so lastniki v naglici pregradili gornje skladišče v predele za spanje.

Tudi žensk je bilo le malo; kar čudili so se, če so kje kako zapazili. Seveda jo je potem vse zijalo.

O obleki potnikov je treba omeniti, da je bila izbrana za najhujšo rabo in tako topla, da ni bila prav nič primerna mlačnemu pomladnemu jutru, ki se je razgrinjalo s svojim zlatom nad zalivom.

(Dalje)

PETELIN
 — Veste kaj, gospod krčmar, tisti petelin, ki sem ga sinoči povečerjal, mi je težko ležal v želodcu! Od treh zjutraj nisem mogel več spati!
 — Da, da, to je bil njegov čas! Točno ob treh me je ta mrha vedno zbudila!

BULA
 Na ljubljanskem sodišču.
 — Ali ste oženjeni? — vpraša sodnik pričo.
 — Ne, gospod sodnik! Bulo na glavi imam od nekega pijanega prijatelja!

DVOJCKI
 — Torej dvojčke so dobili pri sosedovih? Ali sta dečka ali deklici?
 — Mislim, da je eden deček, drugi pa deklica, lahko je pa tudi obratno! Ne vem točno!

DOBER SVET
 Prijateljice med seboj:
 — Kako si zadovoljna s svojo novo zdravnico?
 — Izvrstna specialistka! Izdala mi je naslov šivilje, ki dela skoraj napol zastoj!

JE PAČ TAKO
 Matematika, ki sicer ne drži, pa je vendar resnična:
 — Če gre žena pospravljat sobo, napravi to v dveh urah, koliko potem rabita, če ji pride prijateljica pomagati?
 — Dvakrat dve uri!

NADOMESTILO
 Gospod bi se rad prisilnil k mladi gospe, katere mož je dosti na potovanju:
 — Milostljiva, vi se gotovo počutite zelo osamelja, ker je vaš mož dosti na potovanju?
 — Nu, ne opazim tega preveč! Imam papigo, ki preklinja kar naprej opico, ki se dere ves dan nad menoj, in mačka, ki ga vso noč ni domov! Tako res ne opazim moževega izostanka.

ONA DRUGA
 Možiček se izpoveduje svoji ženi:
 — V svojem življenju sem poznal samo dve ženski, ki sta me mogli osrečiti!
 — Katera je bila — ona druga? — brž vpraša žena.

ZMAGA
 Očka in sinko sedita pri skupnem modrovanju.
 — Očka, zakaj pa zmago predstavlja vedno ženska?
 Po premišljevanju tega kočljivega vprašanja žalostno odvrne očka:
 — Tega ti zdaj ne morem povedati in razložiti sinko, toda ko boš velik in oženjen, boš to že sam razumel!

MELANHOLIJA
 Gorski vodnik vodi turiste po dolini Sedmerih triglavskih jezer proti Komarči. Ko pridejo do robu prepada, jim začne razlagati vodnik:
 — V ta prepad je strmoglavil lani neki trgovec!
 Radovedna turistka vpraša:
 — Gotovo iz melanholije?
 — O ne, gospodična, iz Brna na Češkem.

LJUBEZIV BRATEC
 — Janez, pazi, da se s kladivom ne udariš po prstu!
 — Ne boj se, mama, žebelj bo Marica držala!

SUMLJIVO
 — Mama, danes ne morem v šolo!
 — Zakaj ne?
 — Ne počutim se dobro.
 — Za božjo voljo, kje pa?
 — V šoli.

NIČ TEZKEGA
 Kaplan izprašuje v šoli gostilničarjevega sina Janka:
 »Kaj misliš, Janko, kateri čudež Jezusov je bil večji: takrat, ko je s par hlebi kruha nasitil celo množico ljudi, ali pa oni, ko je spremenil vodo v vino?«
 Janko: »Gotovo je prvi čudež večji.«
 Kaplan: »Po čem sodiš to?«
 Janko: »Zato, ker onega drugega zna moj oče tudi.«

DVA ŠKOTSKA SINA
 »Moj sin je tako varčen, da nikoli ne razmetava denarja za sadje, ampak gre mimo branjeveca s sadjem in mu osle pokaže. Branjevec pa vrže za njim hruško ali jabolko.«
 »Kaj to! Moj sin je bolj varčen. Nosi očala in gleda čez nje, samo zato, da ne bi obrabil stekla!«

IZ VINARJA DROBIE
 V neki trgovini se je hotel vajenec ponorčevati s kmetom, ki je bil videti prav počasen. Ko sta merila blago, ga je vajenec vprašal:
 »Oče, ali veste, koliko je dvakrat pet?«
 »Oče, ali veste, koliko je dvakrat pet?« je odbrusil očanec.

ŠKOT NA POROČNEM POTOVANJU
 — Kako, Jack, kje si bil? Že mesec dni te nisem videl!
 — Bil sem v Londonu. Na poročnem potovanju.
 — V Londonu? Prekrasno! Kako se je zabavala tvoja mlada žena?
 — Ona ni bila z menoj. Ona je London videala že prej.

DOBRA REKLAMA
 Zastopnik za patentne ključavnice pride k stranki: »Gospa, vzemite to stvar, čudili se boste, kako mojstrsko delo je to, ni se vam več treba batj vlomilcev. Od vse zaloge, kar smo je imeli, imam le še nekaj komadov.«
 Stranka: »Kaj ste jih že toliko prodali?«
 Agent: »Kaj še! Pokradli so nam jih lopovi!«

KAKO JE BILA USTVARJENA ŽENA
 Hindska legenda pravi:
 Modro je Tvaštri, edini bog, ustvaril svet in vse stvari so bile na svojih mestih: zemlja, morje, sonce, luna in zvezde, oblaki in nebo. Tedaj je Tvaštri ustvaril prvega človeka. Ko pa je mislil ustvariti ženo, je opazil, da je vse gradivo že porabil. Dolgo je premišljeval.
 Potem je vzel rahlo okroglo lune, ljubke zavoje ovijalk, gibčnost kače, vitkost vrbe, sijaj rose, lahkoto peresa, sončne žarke, veter, solze oblakov, žamet rože, pogled srne, lepoto in nemirnost pava, klepetavost papige, petje slavca, mrzlotu ledu, žar ognja, trdoto demanta, krvočnoost tigra — in je vse pomešal.
 Iz te snovi je izobilkoval ženo in bil je zadovoljen s svojim delom.

Križanka štev. 34

Besede pomenijo:
 Vodoravno: 1. Afričan, 9. pomirjen, 17. vseučiliško mesto na Angleškem, 18. drobne majhne, 19. bog starih Rimljanov, 20. kraj med Ljutomerjem in Radgono, 21. oskrba, pažnja, 22. svetopisemska oseba, 23. poganki, cime, 24. s sulico oborožen konjenik, 25. rižev, 26. okrajšano moško ime, 27. bog starih Grkov, 28. roman »Dobre knjige«, 32. prednostna pravica, 38. sporočiti, razodeti, 43. okrajšano srbsko moško ime, 44. bodala, 46. ptic kazuar, 47. predlog, 49. pevski glas, 51. nekdanj španski predsednik republike, 53. skrajni del celine, 55. predplačilo, 57. opraviti poljsko ime, 60. turški tevdalec, 62. grad zločin, 63. bolničarji, strežniki, 65. nepokorščina, revolta, 68. obli vrhovi, 71. nekdanj plemiška palača, 74. tuje žensko ime, 77. brez družbe, zapuščen, 78. državna pisarna, 79. značilnost pesmi, 80. starorimski uradnik, 81. pokrajina v Zeleni Indiji, 82. časovni prislov, 83. pristanišče v Siriji, 84. krmiljenje goveje, 85. gibalen razgiban, 86. jednat kratek krepek.

Navpično: 1. francoska reka (fon.), 2. v zdravilstvu uporabljana tekočina, 3. oblačilna potreščina, 4. prav tak, 5. beseda v očenasu, 6. bolnica, 7. gorečnost vnema, 8. dovajajo tekočino, 9. pritok Savinje, 10. drugi kalif, 11. mesto v Španiji, 12. očit, opis, 13. reka v Aziji, 14. mesni izdelek, 15. plin, 16. ženska oblika imena pod 26, vodoravno, 29. konj razume tak poziv, 30. vprašalni zaimek, 31. snov, predmet, 33. egipčanski bog, 34. izraz pri taroku, 35. kratice na listinah, 36. začetek gibanja, 37. mestece v Slavoniji, 38. Ludolfovo število, 39. turški dostojanstvenik, 40. obdonsko mesto, 41. kazalni zaimek, 42. gora na Kreti, 45. nenabršena brezčutna, 48. pripadnik balkanskega naroda, 50. čebela, 51. oče, 52. glej, 60. vodoravno, 54. mesto na Siciliji, 56 v jami, 57. ki jim je bilo nasilno odvzeto, 58. žuželka, 59. velika celina, 61. bolezen (množ.), 64. predlog, 65. tvorba naravnega premikanja zemlje, 66. pokrajina v Arabiji, 67. reka v Bosni, 68. pripadnik vzhodnoazijskega proletariata, 69. poljski delavec, 70. samo ta, 71. legenda imenuje tako skodelico, ki jo je smel Kristus v rokav pri zadnji večerji, 72. malajska duševna bolezen, 73.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
17				18				19				20				
21				22				23				24				
25				26				27				28				
			29					30				31				
32	33		34	35		36	37		38		39	40		41	42	
	43			44				45			46			47		
48		49		50						51			52			
53	54		55	56		57		58		59		60		61		
62								63				64				
65		66	67	68	69		70		71		72	73		74	75	76
77				78					79				80			
81				82					83				84			
85									88							

izročeno, objavljeno, 74. včeraj (italij.), 75. določene barve, 76. pripadnik izumrlega sarmatskega plemena.

RESITEV KRIZANKE ST. 33

Vodoravno: 1. kolobar, 7. kopalec, 13. slap, 17. rja, 18. Blaž, 20. Dumas, 22. Igo, 23. me, 25. tlak, 27. dok, 28. tik, 30. as, 31. vol, 33. frazer, 35. safir, 36. tarok, 38. Aral, 39. tekač, 40. de, 42. šopek, 44. ol, 45. tenor, 46. češ, 47. ap, 49. barok, 51. običaj, 53. sivi, 54. Gosar, 56. noj, 58. opat, 59. pilot, 60. orač, 61. Gorazd, 62. Jovan, 64. ne, 65. vod, 66. topaz, 67. il, 69. Rogoz, 71. od, 72. teden, 73. očet, 75. Janez, 76. norec, 77.

Nen, 84. pet, 85. Afra, 87. uk, 88. ter, 90. katar, 92. Tara, 94. Ero, 95. Ivan, 96. moderen, 97. valovit.

Navpično: 1. Krma, 2. oje, 3. la, 4. bb, 5. alf, 6. Ralf, 8. od, 9. pudel, 10. Amor, 11. lak, 12. es, 14. ll, 15. aga, 16. pospešitev, 19. žara, 21. Litar, 24. korobač, 26. karo, 28. takoj, 29. kič, 31. vaš, 32. lopar, 34. zalo, 35. senator, 37. ker, 39. tečaj, 40. devon, 41. zagovoriti, 43. konopec, 45. tip, 46. čil, 48. porod, 50. koran, 52. bodica, 53. sinonim, 55. sad, 57. jaz, 59. pagat, 61. goden, 63. voj, 66. teren, 68. leča, 70. zeh, 72. ton, 73. oltar, 74. taft, 77. tete, 78. nprav, 80. Skot, 82. lev, 84. Pad, 86. ara, 87. Uri, 89. Ra, 90. ko, 91. re, 93. Al, 94. ev.